

Minimilentokorkeuksien alittaminen VFR-lentotoiminnassa, OPS M1-15

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Määräys annetaan ilmailulain (864/2014) 57 §:n nojalla.

Yleiset minimilentokorkeuksia koskevat vaatimukset on määritelty EU:n yhteisissä lentosäännöissä (Standardised European Rules of the Air, SERA)¹.

Nykysäädökset syrjäyttävät EU-säädökset (lentotoiminta-asetus 965/2012², PART SPO) ovat tulleet voimaan 21.4.2017. Tällä määräyshankkeella yhdistetään ja päivitetään kaksi Ilmailuhallinnon antamaa ilmailumääräystä vastaamaan lentotoiminta-asetuksen vaatimuksia:

- OPS M1-15, Minimilentokorkeuksien alittaminen lentokoneilla, annettu 22.5.2006.
- OPS M4-4, Helikopterilennoilla noudatettavat minimilentokorkeudet, annettu 22.5.2006.

Määräyshankkeen aikana on lisäksi arvioitu mahdollisuuksia keventää vaatimuksia ja sujuvoittaa määräystä. Nyt esitettävän määräyksen lähtökohtana ovat lentotoiminta-asetuksen vaatimukset ja kansallisia lisävaatimuksia on asetettu ainoastaan tarvittaessa. Yksityislentotoiminnalle asetettujen lupien myöntämisperusteita on selkeytetty.

Määräyksellä kumotaan nykyisin voimassa olevat, edellä tarkemmin yksilöidyt, ilmailumääräykset OPS M1-15 ja OPS M4-4.

Määräyksen valmistelu

Määräys on valmisteltu Liikenteen turvallisuusvirastossa virkatyönä.

Määräysluonnoksesta on järjestetty 4 viikkoa kestävä lausuntokierros, jonka aikana sidosryhmillä on ollut mahdollisuus esittää kommentteja määräysluonnokseen. Lausuntoaika on päättynyt 16.6.2017.

Lausunnot määräaikaan mennessä toimittivat ANS Finland, Sisäministeriö ja Vesilentokerho ry. Vesilentokerho ry on esittänyt, että määräykseen lisättäisiin minimilentokorkeuden alittamisen mahdollisuus myös lentoonlähdön ja laskun vuoksi. Muilla lausunnon antajilla ei ollut kommentoitavaa määräysluonnokseen.

¹ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012 yhteisistä lentosäännöistä, lennonvarmistuspalveluja ja -menetelmiä koskevista operatiivisista säännöksistä sekä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1035/2011 ja asetusten (EY) N:o 1265/2007, (EY) N:o 1794/2006, (EY) N:o 730/2006, (EY) N:o 1033/2006 ja (EU) N:o 255/2010 muuttamisesta; EUVL L 281, 13.10.2012. s.1.

² Komission asetus (EU) N:o 965/2012 lentotoimintaan liittyvistä teknisistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä; EUVL L 296, 25.10.2012. s.1.

EU:n yhteisten lentosääntöjen mukaisesti minimilentokorkeudet voidaan alittaa lentoonlähdön tai laskun vuoksi tai jos toimitaan toimivaltaisen viranomaisen luvalla. Määräyksessä viitataan EU:n yhteisiin lentosääntöihin yleisenä vaatimuksena, jota noudatetaan, eikä näin ollen ole nähty tarpeelliseksi toistaa asetuksen tekstiä määräyksessä. Perustelumuis-tiota on tarkennettu kuitenkin näiltä osin.

Arvio määräyksen vaikutuksista

Määräyksellä ei ole merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan.

Määräykseen tehtävillä muutoksilla on pyritty vähentämään luvanhaltijoihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa mm. mahdollistamalla minimilentokorkeuden alittaminen tietyissä erikseen yksilöidyissä tapauksissa ilman Liikenteen turvallisuusviraston lupaa. Yksityislen-totoiminnassa lupien myöntämisperusteiden selkeytyminen puolestaan edesauttaa lupa-prosessin läpinäkyvyyttä.

Määräyksessä annetaan helikoptereilla suoritettaville kiireellisille lääkintälennolle (*HEMS*) mahdollisuus alittaa minimilentokorkeuksia ilman lupaa. Nykyisellään *HEMS*-toiminnan mi-nimilentokorkeuksien alittamisesta ei ole erikseen määrätty. Nyt tehtävällä kirjauksella ei muuteta nykytilaa. Alitukset voidaan tehdä edelleen ilman lupaa, eikä asiasta määräämi-nen lisää toimijoiden hallinnollista taakkaa vaan pikemminkin selkeyttäisi toimijoihin koh-distuvia vaatimuksia. Mainoshinauslennoilla tapahtuva minimilentokorkeuden alitus on puolestaan jatkossa luvan varaista, mikä näiltä osin lisää toimijoihin kohdistuvaa hallinnol-lista taakkaa.

Määräyksellä pyritään säilyttämään saavutettu turvallisuustaso.

Määräyksellä ei ole vaikutuksia esteettömyyteen, ympäristöön, yhdenvertaisuuteen eikä tasa-arvoon.

Yksityiskohtaiset perustelut

Määräyksen *1 kohdassa* esitetään määräyksen soveltamisala ja tarkoitus. Yleiset minimi-lentokorkeuksia koskevat vaatimukset on määritelty EU:n yhteisissä lentosäännöissä (*SE-RA.500f (f)*). Asetuksen mukaan vaatimuksista voidaan poiketa lentoonlähdön ja laskun vuoksi tai toimivaltaisen viranomaisen luvalla. Yleisiä minimilentokorkeuksia voitaisiin alit-taa ilma-aluksilla tässä määräyksessä annetuilla ehdoilla tai Liikenteen turvallisuusviraston myöntämällä erillisellä luvalla. Määräystä ei sovelleta miehittämättömään ilmailuun.

Määräyksen *2 kohdassa* asetetaan ehdot minimilentokorkeuksien alittamiselle ilman Lii-kenteen turvallisuusviraston erillistä lupaa.

Määräyksen *2.1 kohdan* mukaisissa tapauksissa minimilentokorkeudet voidaan alittaa il-man Liikenteen turvallisuusviraston erillistä lupaa. Näitä ovat korkeariskinen kaupallinen erityislentotoiminta (määräyksen 2.1.1 kohta), koululennot (määräyksen 2.1.2 kohta), lentotoiminta-asetuksen *SPA.HEMS (CAT)* mukaiset kiireelliset lääkintälennot helikoptereil-la (määräyksen 2.1.3 kohta) sekä etsintä- ja pelastuslennot (määräyksen 2.1.4 kohta). Vaikka alittamista varten ei tarvita erillistä Liikenteen turvallisuusviraston lupaa, tulee len-not suorittaa niille asetettujen vaatimusten mukaisesti. Minimilentokorkeuksien alittami-nen voidaan tehdä ilman erillistä lupaa lentotoiminnan yhteiskunnallisen merkittävyyden vuoksi. Minimilentokorkeuksien alittaminen mainoshinauslennoilla edellyttäisi jatkossa Lii-

kenteen turvallisuusviraston luvan, sillä kyseisen toiminnan ei katsottaisi olevan yhteiskunnallisesti niin merkittävää, että alittaminen ilman lupaa olisi toiminnan kannalta välttämätöntä.

Määräyksen 2.2. kohdan mukaisesti muita kuin 2.1 kohdassa mainittuja tarkoituksia varten tarvittavat minimilentokorkeuden alitusluvut on haettava erikseen Liikenteen turvallisuusvirastolta. Lupaa haettaessa on esitettävä tarkastelu toiminnan turvallisuudesta lento-toiminta-asetuksen SPO.OP.230 kohdan mukaisesti. Tarkasteluun tulisi sisällyttää toiminnan riskiarviointi sekä sen pohjalta selvitys vakiotoimintamenettelystä sen varmistamiseksi, ettei aiheuteta kohtuutonta vaaraa maassa tai vedessä oleville ihmisille tai omaisuudelle. Kun kyseessä on nostotyö tai riippuvan kuorman kuljetus, tällaiseen selvitykseen on sisällyttävä lisäksi tarkastelu ilma-aluksen suorituskyvyn riittävästä ja muiden ominaisuuksien soveltuvuudesta aiottuun toimintaan.

Määräyksen 3 kohdan mukaisesti lennot tulee suorittaa niin, ettei niistä aiheudu vaaraa ulkopuolisille tai heidän omaisuudelleen eikä niistä aiheudu tarpeetonta meluhaittaa. Asianosaiset lennonvarmistuselimet on pidettävä tietoisina minimilentokorkeuden alittamisesta sekä lennon suorituspaikasta, ajankohdasta ja tarkoituksesta. Siirtolennoilla työkohteisiin on noudatettava normaaleja minimilentokorkeuksia. Kuitenkin poliisin valvontatehtävään ja etsintä- ja pelastustehtävään (SAR) liittyvällä siirtolennolla saadaan alittaa minimilentokorkeuksia sään niin vaatiessa. Lennettäessä säädettyjen minimilentokorkeuksien alapuolella saa lennolla olla mukana vain lentotehtävän suorittamisessa tarpeellinen henkilöstö.

Määräyksen aikataulu

Määräysluonnoksesta on ollut mahdollisuus lausua touko- kesäkuun vaihteessa. Lausuntoaika on ollut 4 viikkoa ja se on päättynyt 16.6.2017. Määräys tulee voimaan 12.7.2017.

Määräyksestä viestiminen

Määräyksestä viestitään Liikenteen turvallisuusviraston internet-sivuilla sekä sähköpostitse ilmailun sääntelyn sidosryhmäjakeluun ilmoittautuneille. Valmis määräys julkaistaan Finlex-lakitietopalvelussa.